
Ženská jména jen pomalu dobývala tituly

Ženská jména jen pomalu dobývala tituly

"Již pohled na její postavu učí, že žena není určena ani k velké duševní, ani k tělesné práci," tvrdil německý filozof Arthur Schopenhauer. Ženy tento odsudek postupně samy vyvrátily. Ne ovšem snadno. Základní průlom se jim podařil právě před 250 lety.

Ženská jména jen pomalu dobývala tituly

Vůbec první akademický titul získala v červnu 1754 na univerzitě v Halle jistá Dorothea Christiane Erxlebenová. V roce promoce jí bylo 41 let a měla čtyři děti. Lékařství sice nikdy nestudovala, ale získala v něm takové znalosti, že dostala doktorát z medicíny (dnes bychom ho nejspíš definovali jako čestný).

Šlo ovšem o naprostý unikát. Veřejnost té doby se na vzdělávání žen dívala podobně jako francouzský baron de Breteuil: "Moje dcera je blázen. Minulý týden vyhrála v kartách přes dva tisíce zlatých louisdorů, a když si objednala nové šaty, utratila druhou polovinu za knihy! Copak nechápe, že žádný velký pán si nevezme ženskou, co je každý den vidět při čtení?"

Starostlivý tatík se mýlil. Emilie se brzy provdala a projevila svoje nároky - mezi její milence patřili třeba fyzik Maupertuis či myslitel Voltaire. Sama pak pod jménem du Chatelet vynikla v matematice. Vzdělávat se ovšem musela soukromě.

Trojským koněm byla medicína

Medicína je obor, kde výsledky váží víc, než z jakého je kdo rodu či jak hluboko má do kapsy. Navíc se dřív zabývala především rodinným zdravím, a rodina je doménou žen. Proto se právě lékařství stalo trojským koněm, skrze nějž ženy dobyly univerzity.

Elisabeth Blackwellová byla dcerou zbožného cukrovarníka z anglického Bristolu. Když jí bylo jedenáct, rodina se přestěhovala do New Yorku. Bystrá Lizzy chtěla studovat medicínu, ale všude ji odmítali. Nakonec zbuntovala studenty jedné malé koleje v New Yorku, aby odhlasovali, že jejich alma mater může přijmout ženu. O nesčetných potížích budoucí medičky svědčí například otázka bydlení; ženská kolej neexistovala a v soukromí ji coby neprovdanou dívku žádný slušný člověk nechtěl ubytovat, neboť se domníval, že je povětrná... Nakonec roku 1849, to jí bylo osmadvacet, jako nejlepší z ročníku a zřejmě jako první žena na světě získala doktorský titul řádným studiem. V Americe i v Británii se pak velmi zasloužila o rozvoj ošetřovatelství a lékařské pomoci chudým ženám. Zůstala neprovdána, adoptovala sirotka.

Tři disertace najednou

Oborem, ve kterém hodně váží talent, je matematika. Ta se taky honosí první univerzitní profesorkou světa. Stala se jí v červnu 1884 jednačtyřicetiletá Ruska Sofja Kovalevská. Studovala za věno, které si nechala po ryze formálním sňatku, takže dál vedla život svobodné ženy. Doktorát obhájila na univerzitě v Berlíně u vynikajícího matematika Weierstrasse, jinak odpůrce studia žen. Předložila mu totiž hned tři disertační práce, z nich každá s rezervou splňovala požadované vysoké nároky. Navzdory úspěchům a vědeckým cenám však předseda petrohradské Akademie věd prohlásil: "Stolice našich univerzit jsou ženám nepřístupné bez ohledu na jejich schopnosti a vědomosti. Proto ani pro paní Kovalevskou není ve vlasti místo."

Nakonec jí profesuru nabídl Stockholm, ovšem i v tomto relativně liberálním městě to budilo protesty. "Vždyť ta ženská se volně stýká s muži, chodí sama do kaváren a dokonce kouří!" kroutilo hlavou její okolí.

Pravděpodobně druhou profesorkou vůbec se v roce 1906 stala devětatřicetiletá Marie Curieová, ovšem za krutou cenu - stolicí na Sorbonně "zdedila" po tragicky zemřelém manželovi.

[*]

Autor je spolupracovníkem redakce